

egy húszat tártunk fel. Egy nagyméretű, mély kútnak sikerült megtalálnunk és dokumentálnunk fából készült bélését is. A négyszögletes kútna sarkaiban függőleges tartóoszlopokat helyeztek el, melyekbe 80–100 centiméterenként vízszintesen elhelyezkedő farudakat csapoltak. Ezek a farudak tartották a kútna bélésül szolgáló, függőlegesen álló, 40–50 cm széles, vastag, hasított tölgyfadeszkákat.

A kutak és házak közötti teret helyenként keskeny árkok rendszere hálózta be. A szelvény Ny-i harmadában elértük a falu szélét; ebben a részben csupán a telep kerítő, nagyméretű árkok húzódtak. Ez a terület mélyebben fekszik, feltehetően gyakran víz alá került, így tartós betelepülésre nem volt alkalmas.

A humuszosítás során fémkereső műszerrel többször átvizsgáltuk az eltávolításra kerülő, szántott talajréteget, és nagy mennyiségű római bronz- és ezüstérmét valamint bronzcsatokat és fibulákat találtunk.

A 14. sz. lelőhelyen egy 100 m²-es terület átvizsgálása maradt el a korábbi ásatási periódusban. A kis szelvényben mindössze egy vaskést tartalmazó sírt tártunk fel, amely a korábbról ismert 8–9. századi avar temetőhöz tartozhatott.

Munkatársak: Füzesi András, Hetesi Szilvia, Makoldi Miklós és az ELTE Régészettudományi Intézet hallgatói.

SEBŐK KATALIN – SZABÓ GÁBOR

177. Hajdúböszörmény, Kadarcs-part

(Hajdú-Bihar megye) U, R, LT, Sza, Á

A 26. sz. lelőhely az M35 autópálya nyomvonalának humuszosítása, a régészeti felügyelet során vált ismertté. A lelőhely az egykori vízfolyás, a mai Kadarcs-ér partján helyezkedik el, követve az ér magaspartját. Az autópálya nyomvonala erre merőlegesen fut, így az értől távolodva K-i irányba egyre ritkultak az objektumok. 2005. május 23. és június 24. között 236 objektumot tártunk fel, melyekhez 347 stratigráfiai egységet rendeltünk. A feltáráshoz kijelölt 5149 m²-en több korszak emlékművét tártuk fel.

Az *újkőkori* Esztár-csoporthoz néhány kerek élelem-tároló-gödör és esetleg egy temetkezés köthető.

A *rézkori* bodrogkeresztúri kultúra népességéhez két hatalmas, amorf agyagkitermelő, és több kisebb gödör tartozott.

A következő megtelepedés a *vaskorban* történt; a feltárási területbe egy kelta ház részlete esett, jellegzetes bepecsételt és grafitos edénytöredékekkel leletanyagában.

A *római császárkorból* két épület vált ismertté az árkok és kerek gödrök mellett.

A feltárási terület középső részén egy 9–10. századi település 17 háza látott napvilágot, a hozzá tartozó külső kemencékkel, kutakkal és agyagkitermelő gödrökkel. A házak mindegyike kisméretű, 2–2,5×2–3 m-es lekerekített sarkú, négyszögletes alaprajzú, félig földbe mé-

lyített épület lehetett. Kicsiny, U alakú kemencéjüket az ÉK-i vagy ÉNy-i sarokba vájták, szájníllásukban vagy környékükön gyakran sütőharang töredékei feküdtek. Az egyik épületből a hamus-faszenes betöltés mellett vassalakmaradványok is előkerültek – elképzelhető, hogy műhelyként funkcionált. Az ásatási felszín K-i felében nagy agyagkitermelő gödrök és kutak helyezkedtek el, így minden bizonnyal elértük az egykori település K-i határát. E helyen feltártunk még néhány *Árpád-kori* gödröt és árkot is.

Munkatársak: Ligner Jácint és az ELTE Régészettudományi Intézet hallgatói.

ANDERS ALEXANDRA – NAGY EMESE GYÖNGYVÉR – RACZKY PÁL

178. Hajdúböszörmény, Keleti főcsatorna

(Hajdú-Bihar megye) U, Szk

Az épülő M35 autópálya nyomvonalába eső 17. sz. lelőhely területén régészeti szakfelügyeletet végeztünk 2005 májusában. A humuszosítás megkezdésekor kiderült, hogy a halom valójában egy természetes eredetű, vastag (80–100 cm) humuszréteg, melynek eltávolítása után a sárgás altalajban újkőkori és szkíta objektumok feltárultak ki. A 6789 m² területen 59 objektumot tártunk fel.

Az egykori természetes magaslat legmagasabb pontján egy 5×10 m-es paticsfoltban egy ház omladékát figyeltük meg, melynek elbontása után kirajzolódott a szerkezeti elemeket tartó kisebb cölöpök nyomai. Az egykori lakóház ÉK–DNy-i tájolású volt. Az épület körül kisebb méretű kerek, méhkas alakú tárológödrök helyezkedtek el, míg a laposabban fekvő K-i és Ny-i területen nagyméretű agyagkitermelő-gödrök övezték a valószínűleg csak rövidebb ideig tartó megtelepedést szolgáló kis tanyát. Belőlük rendkívül nagy mennyiségű kerámiaanyag látott napvilágot, mely alapján a település a középső újkőkori elejére keltezhető. Az egyik gödörből egy melléklet nélküli, bal oldalára fektetett, zsugorított helyzetű felnőtt sírja is előkerült.

Az újkőkori településjelenségek mellett 15 szkíta korba sorolható gödröt és egy földbe mélyített, szabálytalan alakú házat bontottunk ki. A leletanyag viszonylag szegényes; a durva kidolgozású fazekak, tálak és csuprok mellől hiányzik a korongolt és felfényezett áru. Elképzelhető, hogy ezek az objektumok a 25. sz. lelőhelyen (Pródi halastó) megfigyelt szkíta településhez tartoztak.

RACZKY PÁL – ANDERS ALEXANDRA – NAGY EMESE GYÖNGYVÉR – VÁCZI GÁBOR

179. Hajdúböszörmény, Molnár-tanya

(Hajdú-Bihar megye) U, Sza

Az M35 autópálya korrekciójának nyomvonalába eső 27. sz. lelőhely csak a humuszosítás után vált ismertté. A leletmentő ásatást 2005. június 25. és július 9. között végeztünk.

